

ARCHIVIO GENERALIZIO - Sezione Storica

Chierici Regolari Somaschi

BIOGRAFIE C. R. S.

n. 2884

Curia Generalizia - Roma

LONGO LORENZO ers. (Biografie CRS, n. 2884):

cf. in: Caramuel Lobkowitz Juan, Ioannis Caramuelis Primus calamus tomus 2. Ob Oculos exhibens rhythmicam, quae Hispanicis, Italicis, Gallicos, Germanicos, &c versus metitur ... Editio secunda. Duplo auctior. Diversis, iisque necessariis indicibus loupлетata, Campaniae, ex officina episcopali, 1668, pp. 740 in fol. (alle pp. VI-XI molte poesie latine e anagrammi del p. Longo dedicati al Caramuel; copia in: Roma, BNC (14.8.R.26.bis):

Trascrizione
p. Maurizio Brioli ers.
Roma, 8-9 maggio 2011

"(p. VI)

IOANNES CARAMUEL.

Anagrammata.
Ianus Romae Lucens.
Munera sua Lacones.
Aliud.

Caramuelus. *Anagr.* Laurus Amica.

Mos erat antiquis strenam, seu munus amicis,
Principibusque viris Iani donare Calendis,
Et lauri ramos, frondesque offerre virentis,
Ominis idque boni causa praestare solebant.
Nec Caesar Romae hunc dedignabatur honorem,
Nec Latios fasces, qui Martis in urbe gerebant.
Ergo tibi postquam Iani venere Calendae,
Induit auspiciis, et se melioribus annus,
Haec Iani Romae Lucentis munera mitto,
Et tibi sarta tuo de nomine laurea reddo;
Qui Romae Ianus Lucens re, et nomine verso es,
Caramuel, sertumque tibi dat laurus amica,
Laurus Apollineas intexere digna coronas
Felices, faustosque tibi precor insuper annos
Venturos, longumque precor tibi Nestoris aevum,
Et pacem, Iani quam limina clausa notabant,
Auguror, Austriae Pacis defensor amice,
Laurentis munus ne dedignare Camoenae;
Quo tibi perpetuam cupio, vir docte, salutem,
Ut Graecis ipse tui sis cura, et causa salutis.
Quae tenebris forsitan latuissent mersa profundis,
A Iano lucente trahent mea Carmina lucem;
Mitto mari fluctus, flores verique recentes
Ast majora tibi debentur munera nostris,
Lacque merumque tuo, quae signant nomine clausa,
Lac Natura, merum facit Ars, hoc indicat esse
In te, Caramuel, naturae munera, et artis,
Ast imitare Deum, cuius licet omnia subsint
Imperio, non, parva licet sint, munera spernit

Nostra, sed affectum potius metire datoris.
Munera donabant superis *sua* parva *Lacones*,
Saepius ut possent illis de more litare,
Sic ego parva tibi do munera, saepe daturus.
D. Laurentius Longus.

IOANNES CARAMUELUS.

Anagramma.
Lucens Romae Ianus.

Ianus, qui primo fecit vocabula mensi,
Terrigenum natus clara de stirpe Gygantum,
Primorumque Patrum, quos Mundi viderat aetas
Prima, Noë priscis Hebraeo nomine dictus
Deucalioneos fluctus, et saecula Pyrrhae
Ogygiasque undas praecessit; conditor arcae,
Navigique fuit magni, quo salvus ab undis
Diluvii totum terrae mergentibus Orbem.
Cum tribus evasit natis, nuribusque, genusque
Brutorum servavit, aquis subduxit, avesque,
Et pecudes: vitisque sator, vini que repertor,
Quod prisci dixere Iain, Iainusque vocatus,
Tertia pulsa loco, quem fecit litera Ianum
A vino invento deducto nomine, vectus
Per mare navigio Latias penetravit ad oras,
Ianiculumque suo dixit de nomine collem.
Urbiculam struxit, quae postea moenibus aucta
Romule magne tuis ingentem crevit in Urbem
Terrarum Dominam, Regale numismaque cudit
Navis, et effigiem fulvo signavit in aere.
Parte biceps alia signatus Ianus ibidem,
Estque bifrons dictus, quoniam duo saecula vidit,
Primum, quod pluviis auctum mare sustulit undis.
Mox aliud successit aquis, vel providus Heros,
Quod res praeteritas sciret, simulatque futuras,
Tu quoque Germanis huc vectus nuper ab oris
Es *Lucens Romae Ianus*, clarissime Praesul,
Posteriora tenens animo simul, atque priora
Caramuel, nostris quo nullus doctior oris,
Seu loqueris, doctis seu signas dogmata chartis,
Doctrinae, qui luce sacrae, Sophiaeque prophanae
Luces, cum *maneas sacris Sol unicus* aris,
Cecini lumen, Satriani Pastor ovilis,
Graeci Pythagoram stupeant, quem Magnam recentem,
Ingentemque tibi pandat Campania campum.
D. Laurentius Longus.

IOANNES CARAMUELIUS.

Anagrammata.
En Sol Carus Musis.
Maneas Sol Unicus Aris.

Vera Canes Lovani.

An-ne Promethæo vates temerarius ausu
Palladis auxilio sublatus in Aetherea Solis
Nunc accedo rotæ radios haustus, et ignes,
Ut partus animare meos hoc lumine possim?
Icarus anne novus conscendere celsa volatu
Culmina tento Poli, Solisque accedere flammis,
Perque iter insuetum ceratis tendere pennis?
Haec timeo Icario praeceps dare nomina ponto?
Anne novus Phaëthon moderari Solis habenas
Audeo, flammigeros radiis attingere currus?
Nec Phaethontæis Mundum succendere flammis,
Vicinisque Padi metuo submergier undis?
Sed mihi res agitur Solis cum luce benigna

(p. VII)

Illustrante meas felici lumine Musas.
Adversi nihil inde meae formido Camoenae.
Natus ubi occiduo se Sol demergit Ibero.
En charus Musis Sol, et dilectus Apollo,
Qui luce armatus quasi lucida spicula vibrans
Errorum tenebras doctrinae lumine pellit,
Illustrat Mentis, totumque illuminat Orbem
Luce nova, Sophiae sacrae Sol, atque prophanae,
Quam velut aldices caecis eduxit ab umbris
Latrantem triplici ore canem, revocavit ad auras
Argumentosis falsum Pythona sagittis
Confixit, verumque jubar splendescere fecit
Et caecas hominem mentes ad vera vocavit
Dogmata Philosophis veteris non cognita sacri
Fecundam capitum, quibus ignorantia constat
Virtutis clava, Sophiae vi consudit Hydram:
Ingenii Herculeos aequavit laude labores,
Iudicii dedit alta sui documenta *Lovani*
Vera canens sacra praecinctus tempora lauro
Doctores inter Belgas conscriptus, et ipsa
In Patria acceptus clari genitoris, Hybernis
Ordinis ipse sui Monachis praefectus, et Anglis
Et Scottis, nostro divisisque Orbe Britannis,
Germanisque patrum caetu plaudente creatus
Exemplo, verboque sacro pietateque fulsit
Mox Moguntini, et Pragensis Praesulis altas
Sustinuit, gessitque vices gemini alter Atlantis
Alceides humeros Coelo supponere visus,
Et Iovis Austriaci Imperii moderantis habenas
Consilii veluti Consus Deus additus alter
Montiferrato Fernando a Caesare posthac
Praepositus, punctumque tulit omne, ut qui utile dulci
Miscuit, et lacti sociavit mella coacto,

Ut reprobare malum sciat, elegisse bonumque
In dubio falsum, verumque agnoscere Iudex,
Et culpa damnare reos, absolvere justos,
Consiliisque suis omnes, scriptisque juvare.
Ceus Sol Germanis cum jam fulsisset in oris,
Et meritis multum de religione Latina
Sidus Alexandri Pastoris in Urbe sequutus
Italiam tandem, Tyberinaque littora visit,
Et septem geminis fundatam collibus Urbem,
Lumine ne tanto tellus Romana careret,
Quo Cisterciadum coetus splendet, et Orbis.
Par erat ut Latio magnus fulgeret Olympo
Caramuel, Latioque Patrum plaudente Senatu
Inter Censores, verae fideique Magistros
Iudicium ferret, qualis sententia quaeque,
Censura qua digna forent nova dogmata oborta.
Qualia Iansenii modo dicta fuere Magistri
Hinc merito viridis decoratus honore galeri
Caramuel, carum Satriani pascere ovile
Est ab Alexandro, qui Septimus imperat Orbi
Iussus, ad Amphrysum per Thessala rura fluentem
Admeto famulatus oves, ut pavit Apollo
Musarum praeses, qui stellas lumine pascit
Errantesque Poli per pascua celsa Planetas
En Carus Musis Sol, lumine clarus amatas
Pascit oves Regis, cui terra, ac sidera parent,
Pastorum sublime decus, sacraeque Tiarae
Lumen ovans, sacris *maneant Sol unicus aris.*

D. Laurentius Longus.

IOANNES CARAMUEL.

Anagrammata.

O vere es Lac, Manna.

An Meliora Canes?

CARAMUEL.

Lac Rumae.

Doctorum Phoenix fama notissimus Orbi
Caramuel, qualis, quantusque sit indicat omen
Nominis inversi, necnon cognominis, ex quo
Non secus, ac Protheus varias sumendo figuras
Lac, mel, salque merum, Sol, Lunaque dicitur unus,
Manna, Lucerna, melos, Iovis ales, Solis avisque
An meliora canes his tu praeconia Musa?
Non equidem, nam lacte nihil, vel melle palato
Dulcius, aut melius, nihil estque salubrius usquam.
Nil mirabilius manna, quod panis ad instar
Isacidum pavit deserta per invia turmas
Nec sale servandis res carnibus aptior ulla est.
Nilque mero melius stomachum corroborat uno.
Nec meliore nota signatur terra, Deus quam

Tradidit Isacidis, quam lacte, et melle fluente
Qua praesignatur coelestis patria regni.
Sole quid est melius, totum qui illuminat Orbem,
Ipsius estque Dei mortalibus unus imago,
Sol oriens, Sol justitiae Deus ipse vocatur.
Est nihil in noctis Luna splendentius umbris,
An meliora canes his, inquit nomine verso
Caramuel Phaebo gratus, charusque Camoenis
Lac mel sub lingua retinet, Sol fulget in ore;
Lac est, si spectes naturae munera, dotes
Corporis, atque animi, quas est sortitus ab ortu.
Ex Belga genitore genus spectabile ducit,
Madriti Hispani Regis puer ortus in aula
Ubere Regali lactatus regia in urbe est.
Lac est ingenium veratile, copia fandi,
Quam Natura dedit, qua nulli cedit alumno
Palladis, atque animus dicendis omnibus aptus,
Lac divinarum rerum sapientia, verbi

(p. VIII)

Divinique fluens facundia pascere mentes
Qua solet, auditori dum pender ab ore loquentis,
Eloquii fundit quasi lactea flumina doctus
Caramuel similis Bernardo Virginis almae
Ubere lattato, cui lac lunonis amictum
Reddidit insignem candore ligustra, nivesque
Sithonias superante, gelu, canasque pruinas.
Lac Divina refert illi dans gratia nomen
Vatis, quo major nemo surrexit in Orbe,
Ut florere solent circumdata lilia spinis
Cenobii a *Spina* dicti praeclarus alumnus
Floruit, et linguas didicit Salmantica in Urbe,
Compluti docuit voces, quas audit Idume,
Graecia quasque dedit Sophiae facunda magistra,
Dogmata mox docuit nulli indagata priorum
Herculeos visus diffundere ab ore cathenas
Lac Rumae dictus versu cognomine Pastor
Pascito oves, agnosque ipsi quos Pastor alendos,
Commisit verus Petri successor, et haeres.
Lacte prius teneros, quam potu pascit alumnos.
Lacte alit ignaros, et doctos melle deserti
Sermonis, qui mele fluit dicenti ab ore
Dulcior Hyblaeo, perfectos melle cibaturque
Lacte rudes humana simul, Divinaque pandens
Coelestis labro sponsae par divite linguae
Distillare favos, cum lacteque mella videtur,
Lac a Natura, sed mel producitur arte,
Caramuel, sed utrumque suo cognomine signat,
Naturae se dona docens, artisque tenere.

D. Laurentius Longus.

**De operibus Ioannis Caramuelis
Episcopi.**

CARAMUEL.
Anagramma.
Lucra a me.

De se Caramuel Praesul virtutibus ingens
Dicere jure potest sua scripta legentibus, *a me*
Lucra meos quicumque libros evolvitis ampla
Ferre potestis eos studiosa mente legendo,
Sive sodalitiū devincti legibus estis,
Quas ego declaro claustris, seu castra prophana
Incolitis, seu Stoa placet, seu docta Lycaea,
Sive Academiae doctas inquiritis umbras,
Doctrinae, ac verae referetis *lucra* salutis,
Vilius est eauro argentum, virtutibus aurum
A me virtutum capietis *lucra*, perennem
Quae vobis Coeli parient super atria vitam.
Non hoc illicitum tanto est de foenore lucrum.
Quid prodest homini totum lucrariter Orbem,
Aeternae capiat si detrimenta salutis.
Lucra a me, non danna capit, qui nostra revolvit
Scripta, bene impendit jucunda per otia tempus.
D. Laurentius Longus.

CARAMUEL.
Anagrammata.
Arcum Leva. Arce Malum.

O multis Christi miles decoratae trophaeis,
Hunc intende, *Levaque Arcum*, vibraque sagittas
Adversus verae fidei, vel foederis hostes
Icti Germanos inter, fortesque Suëcos,
Quod praesignavit mediis in nubibus arcus
Mille trahens varios adverso e Sole colores.
Arce Arcu, telisque *malum*, quod dira minatur
Haeresis Arctoum late grassata per Orbem,
Nam tibi non desunt victricia tela, nec arcus,
Sternere queis valeas ingenti strage gigantes.
Qui temerare fidem, pacemque evertere tentant,
Est *Arcus* doctrina tuus, calamique sagittae
Queis veniens Aquilone malum depellis, et arces.
D. Laurentius Longus.

CARAMUELIUS.
Anagramma.
Calamus Veri.

Pacis amans, verique Deus nos quaerere pacem,

Ac verum jubet, omne bonum pax continet una,
Est verum quicquid rationi convenit, omnem
Iustitiamque Deus mandat sub nomine veri,
Intellectus amat verum, quo pascitur uno.
Hoc Academia exquirat, *resonansque Lyceum*
Caramuel, *veri Calamus* cognomine verso
Clamat Ova Irene sine sanguine, paxque triumphat,
Pax etenim Graecis *Irene* dicitur, Iris
Est Pacis, signum, pacem veramque Ioannes
Tutatur calamo, linguaque Tonante disertus
Seque Dei veri, ac Pacis demonstrat amicum.

DE EODEM.

Interpres cordis, linguaeque vicaria penna
Praesenti, absentique refert sensa abdita mente.
Non levis est etenim lusu spirabilis aurae,

(p. IX)

Praecipitis, nec nota fugae mihi symbola praefert
Pernices fraenare potest; nam Temporis alas,
Atque vetustatis rodentes frangere dentes.
Sudatos mentisque jubet durare labores;
Aeternoque moras indicit pondere famae
Arbitra et haec aevi est, aeternaque nomina reddit.
Historiis vitam, doctisque annalibus addit,
Quae peritura forent, conservat gesta virorum;
Fulminis instar agit Lethaeae obliviae vallis,
Evehit et Coelo, retinet quo terra sepulto,
Nulli nempe patet calamo sine remige Coelum.
Hoc immortalem Caesar sibi reddidit ensem.
Hunc et Alexander celebrato invidit Achilli,
Sistitur hoc uno revolubilis ambitus aevi.
Purior hinc lactis nigra sub imagine vena
Degluit in chartas fulvo pretiosior auro,
Non adamante fluit diluto hoc clarior amnis
Nomina Lethaeis hominum, quae substrahit undis
Fulminis instar agens inimica obliviae laxis,
Nam quos e culto clamo liquor ater inumbrat,
Eripiens tenebris illustrat luce perenni,
Hic *Calamus veri* scriptor mendacia pellit,
Non nisi vera refert, hic fabula nulla refertur.
Pro calamo est usus digito regnator Olympi
Isacidis gemino scribens in marmore legem,
Numinis hunc digitus calamum regit, altaque scribit
Caramuel veri vindex, qua dogmata novita.

DE EODEM.

Anseribus multum Capitoli culmina debent

Obsessa a Gallis Brene superbe tuis.
Manlius audaces excitus ab anserē Gallos
Dicitur e summo praecipitasse jugo.
Sed plus Anseribus scriptorum nomina debent,
Illorum pennis scriptaque gesta virum.
Elusit Gallos scandentes stridulus anser
Ad Capitolini templa superba Iovis.
Temporis eludit morsu penna anseris una,
Nec sinit heroum nomina clara mori.
Evehit heroas Calamus scriptoris ad astra,
Nomina perpetuo vivere clara facit.
Caramuel Calamo veri, qua scripsit amico
Mortis, et invidiae subtrahit Imperio.
Haec est coelestis argentea penna Columbae
In pallore auri, quae super astra volat.
Ventorum pensi, famae et felicior ali
Orbem Terrarum pervolat, atque Polum.
Dum rerum causas, mysteriaque alta recenset,
Magnae Aquilae penna est, nempe Ioannis avis.
D. Laurentius Longus.

IOANNES CARAMUEL.

Anagramma.
Lancea Mirus Aeno.

Lancea in haereticas Calamus fuit iste furentes
Aeno mirus, aquis Rhenique potentis, et Albis
Haeresin atrato, dum cuspide vulnerat hastae,
Aemulus Aëcidae sanat, quos vulnerat hasta,
Aleidae mera clava ferit, contundit et Hydram
Multorum capitum, facis instar, eamque perurit,
Calvini mores sanat, falsamque repellit
Haeresin, ne veluti Chirurghi lancea venam
Incidens, ipso reddit, vel vulnere vitam.
D. Laurentius Longus.

CARAMUEL.

Anagramma.
Mel A Cura.

Mel ros est ab Apum cura collectus in unum
Floribus e multis, quorum substantia, odorque
Dulcius efficiunt, gratum redduntque palato,
Mel cerae inclusum, quae sacris ardet in aris,
Cenobii, a Scottis, quod Mel ros dicitur. Abbas
Caramuel se pandit Apem divina ferentem
Mella favis, rores vario de flore legendo
Ros est eloquium, Flos Campi Christus, odorque
Fama bonus totem late diffusa per Orbem
Caramuel *mel a cura*, cera almaque verso
Nomine, dictus Apem duplici se munere monstrat

Mel homini, sed cera Deo gratissima signant
Caramuelis opus Hominique Deoque placere.
Cera, ac melle favus constat Divina Ioannes,
Atque humana tenet, sapiens hinc iure vocatur.
Mellifluos celso Carmeli in vertice flores
Delibavit Apes argumentosa, favosque
Condedit eloquio dulci, cum gesta virorum,
Quos meriti claros virtus eventi ad astra,
Igneus ut currus super aethera vexit Eliam
Carmelitarum primum, sanctumque parentem
Descripserit calamo mel distillante perenne,
Ire per aeternos aevi venientis honores
Prodigiis claro Domini de nomine dicto,
Ceu divo Calaroga tuo dedit Inclutus heros
Caramelus habeas Carmeli in nomine nomen.
Est Carmelus avi superando ad astra volanti,
Carmelus reliquos transcendit vertice montes,
Ingenii hic reliquos Doctores lumine vincit,

(p. X)

Quae Monachis leges servandae scriptor abunde
Exposuit, mox exemplis sua dicta probavit.

D. Laurentius Longus.

ANAGRAMMATA CLXXX.

*Ex Nomine, et Cognomine Ioannis Caramuelis Episcopi Satriani, et Campaniae,
Urbium in Brutiis, sive in Magna Graecia, in qua novus Pythagoras, antice longe
maior, ac doctior nunc floret, Ingeniorum Phoenix, Literariae Reipublicae Princeps,
Clarissimus D. Ioannes, sive Iohannes, Caramuel, qui et Caramuelius, ac
Caramuelus cognominatur.*

[Sunt edita in Libro speciali, Sect. Anagrammatica, pag. 174 et 175]

Romae lucens Ianus.
O verae lucis amans.
Lucis amans onera.
O lucerna in Manes.
Es animarum lucerna.
O lucerna in manu es.
Elevas cor in manu.
Heu sana lumine charos.
I luce orna Manes.
Io, lucerna maneat.
Hac Romanis lucens.
Sane Romanis lucens.
Maneat Sol unicus aris.
An sana lumine enascor.
O Luminare canes.
Heroas vinces lumine.

Ionas Calamo urens.
Ionas Emanueli charus.
En clama Ver Ionas.
En sal: o Anima cura.
Venis cum sale Aaron.
En alma in oves cura.
Ulcera Anima sano.
Ah in sale ovem curans.
Iane alens ovem cura.
En sanas ovile sacrum.
Ero sane in Caelum via.
Animae sanae, o lucra?
En clamore sanavi.
En sana Calvini Mores.
En sanas, o miracula?
Lancea mirus Aëno.
Mecoenas Aulæ Rheni.
Haeresis ulcus non amat.
Ulcera animae sano.
Haeresin necas Lovani.
En Mercurius Lovani.
Vera canes Lovani.
En oracula seminas.
Ianus calamo urens.
Leo in canes ruam. (1)
Leo rumina canes.
En Leo Marci sana.
Venis meliora canes.
Iam non caelas Vera.
Ensis Romae, ac Luna.
An eo malus carinae.
Remus ovans naviculae. (2)
Ales Iovis arma cies. (3)
En Alemanos curavi.
Caros animos leniens.
Acies armisonas leni.
Clamans Irene ova.
En mira luces unio.
Veniens arceo mala.
Anne mirus Alcaeus?
Ajo venio arcens mala.
Sane Caroli manus.
Munera caeli sana.
Ero sane in caelum via.
Arca Noe; nam salvi.
Veneris mala cano.
Sal unus sacris maneo.
Annuo charis vera, mel.
Innue cara heroum salus.
An laus merces una ei?
Manna Caeli serva.

Iuro, es lac, manna.
En lac vena amoris.
Lac ovium, an carnes?
Annua a heroum via lac es.
Ah lumen arae colui.
Cano en laus Mariae.
Anne locus Mariae?
Cane os Mariae laus.
En, o miracula canes.
Anne Mariae oculus?
Laud Mariae canon es.
Laud onus Mariae canes.
Heinc salve, o Maria.
O Luna micans aëre.
In aura cane melos.
Canis amore valens.
Laud mea ero, cane.
Anne Carmelus avi?

- (1) In canes; id est, in Haereticos et Novatores, ut Leo ruam.
(2) Navicula nomen sumitur pro Ecclesia, quae est navis Petri.
(3) Arma cics, videlicet, contra Heterodoxos et Infideles.

(p. XI)

I canes Luna Romae.
Alemanos cura Iesu.
An meliora canes?
Sane arcanum velo.
I cane, maneo laurus.
O mens aurea lincae.
Ah resonans Lycaeam. (4)
Acumen solers Iani.
Sane Lycaeam ornas. (4)
Ave Seneca Moralis.
Seneca in aula Romae.
En sol carus Musis eas.
Sol carus Musis eas.
Sola carus annue Musis.
Camoena lar uni es.
Is Camoenae laurus.
En Ianus Carmeli ova.
Locans sua Minervae.
Ede luminosa, canora. (5)
Liae carmen ovans. (6)
An es rima Coeli.
En manus ara Coeli.
En is columna aërea.
Sane columna veri.
En cara moles navi.
An Camelus oneri.

I canus amore valeas.
Nemo sacer in aula.
Mones acer in aula.
Munera sua Lacones.
Vere Alcino amans.
Venias arcu calens.
Lucaniae amor es.
Ora, es sine macula.
I Laurens mea cano.
I en Carmelus ovans.

- (4) Ornas Lycaeam, hoc est, Scholam Metalogicis, Philosophicis, et Theologicis libris.
(5) Canora dicuntur, quae vulgo Cantiones: de quibus fuse in Rhythmica.
(6) Ob foecunditatem Ingenii, et librorum eruditissimorum multitudinem
componitur cum Lia Caramuel: haec enim foecundissima fuit, et multos Iacobo
Patriarchae filios peperit. Genes. 29,21.

D. IOANNES CARAMUEL.
Lucens, videns Romana omnia.
Mariae laudes cano.
Nova Clio es, Mundi ara, mens.

*Ex solo cognomine hi literarum Prothei
deducuntur.*

CARAMUEL.
Arma luce.
Lucra a me.
Aër, Coelum.
Arcum vela.
Luceam arae.
Mel a arcu.
Mel arcua.
Lac rumae.
Ale carum.
Alme cura.
Clama ure.
Lucem ara.
Clama rue.
Arce malum.
Musa clare.
Mare laus.
Lacrumae.
Marce laus.
Remulca.
Mulce ara.
CARAMUELUS.
Calamus re.
Levas arcum.
Aurum celas.
Clama herus.

Clama servus.
Clama servus.
Ure maculas.
Hic mare vas.
Ah lac merum.
Ulmus cara es.
Rima luceas.
Aura mulce.
Aura mulcens.
Aculeus amer.
Salus Marchiae.
Malus carae.
Salum acre.
Clara eremus.
Mera clavis.
Mera clava.
Herculeam.
Re sum via lac.
Vir cum sale.
CARAMUELIUS.
Arca melius.
Laurus amica.
Cum sale jura.
Calamus veri.
Lac, jus, mera.
Carmelus ovi.
Lac eram usu.
Mel arcu hausu.
Heus miracula.
Clama verus.
Sulcavi mare.
Lac sum irae.
Salus a merce.
Salus Camere.
Salva merces.
Sal Carmel.

D. Laurentius Longus Parmensis, Sacerdos Congregat. Somaschae, concinnabat".

LONGO

LORENZO

2884

P. LONGUS LAURENTIS

(raccolta P. FILIPPO ROSSI)

Biblioteca

San Severino Marche raccolta P.
Filippo Rossi.

P. Laurentius Longus.

(1)

Documenti per la Storia Letteraria
della Congregazione Somasca

Fascicolo III 1883

Laurentius Longus Congregationis Somaticae
Sacerdos mihi familiaris, Anno CLD LDC III. Kal. No-
vembrii natus Parmae sub optimis praceptoribus in
Academia, et patrio Gymnasio omnium liberalium ar-
tium cursu perfecto, publice Doctorum Laurea est
decoratus. Linguarum Latinae, Graecae, necnon
Hebraicae studiosus, Litterariae Encyclopediae, et
Litteratorum amantissimus fuit: quorum doctrina, con-
silio, ac familiari consuetudine usus est. Inter alios
coluit Josephum Blancanum praepceptorem suum
in Mathematicis facultatibus, Marium Bettinum,
Nicolaum Cebacum, Bernardum Caesium, Loren-
tum Sanctum, Franciscum Remundum, Samianum Pra-
dam, Tarquinium Gallutium, Jacobum Bidermannum,
Angelum Gallucium, Christophorum Scheinerum, Alexan-
dram Donatum, Joannem Baptistam Ferrarium, Jan-
Bapt. Gueronghium, Joannem Ciampolium, Alexan-
dram Passonum, Fulvium Testium, Augustinum

Mascardum, Petrum Franciscum Paulium, Hieronymum
 Meandrum Juniores, Bartholomeum Tortoletium, Lu-
 dovicum Blanchium, Fortunianum Sanvitalem, Anto-
 nium Brunum, Alexandrum Sperelium, Georgium Po-
 lacchum, Marcellum Megalium, Petrum Michaelium,
 Scipionem Hamium, Jacobum Piphettum, et alios, qui
 hoc saeculum scriptis, et ingenio illustrarunt. Vir ad
 omnia natus in Persico carmine modo poetica Sironophae-
 nicem Virgilium, modo generosissimum poetarum Latum,
 modo obuente jam eloquentiae Romanae posthumum
 fulgorem Claudianum; in Elegiis ingeniosissimum Ele-
 gicorum Principem Ovidium; in conscribenda historia
 iteum ubertatem Livii facilitate, ac claritate laudata ae-
 mulatus est. Veterum Scriptorum elegantiam, recentis-
 sum sales, et aculeatas sententias coniungens multa scri-
 psit, quorum hic Sylabus: Vincta Oratione;

1. Hirceneidos, I. de Bello, et Pace Italiae, libri XX.
2. Rupelleidos, I. de recepta Rupelle, ac de triumphis
 ta rebelliones in Gallia a Ludovico XIII. Francorum
 Rege, libri XII.

3. Vesuviusidos, hoc est de incendio Vesuvii novissimo,
 libri IX.
4. Soteria Parthenopaea, Veneta, ac Laurentalis —
Christiados, libri IX.
5. Aestiados, lib. III. Amphitheatrum Poeticum, La-
 tinum, et Helveticum.
6. Palmodia Davidica Tusca Paraphrasi, ac Poesi red-
 dita.
7. Aphorismi salubres. | Soluta Oratione;
8. Breviarium Morale.
9. Theologiae Moralis Compendium.
10. Anthologia Historica.
11. Virorum Illustrium Elogia.
12. Tabulae Salubres.
13. Orationes variae, ac Praelectiones Academicae.
14. De Obedentia in omni vitae statu praestanda,
 libri VIII.
15. Antidotarium Morale.
16. Kris, Sphaerae, et alia.
 Vivit, valetque, et in dies nova meditatur, ut de

eo illud Horatianum de D. Casio Longo Poeta Parmon-
si datum possim usurpare, ac scribere, quod Cassii Par-
mensis opuscula vincat.

F. Angelici et prosii Vintimiglia Ordinis Eremitarum.
D. Augustini in Athenis Italici.

R. P. Laurentis Longo P. P. S. S.
Benedictus Mariottus S. P. D.

Vides ea cum iucunditate, qua solus amicorum mu-
nera, et lubricationes Doctorum Soteria tua, quibus Cae-
lum ad nova provocas dona, dum accepta libes tam pie,
et vitam mortalibus feceras in tuis carminibus immor-
talem. Sed quid mortalibus dixi? angustis arctantur fe-
ribus virtus lauri tuae si viventes a fulminibus mortis
protegeret, nec vita fumos restitueret vitae, septes tene-
bris in lucem assereret. Accesserit igitur non timor, timor
Cocytum trauxerit Eurymedem Ophheus, quem sylvae se-
quebantur, et amnes; cum tu tot heroes creptos e-
vertibus Lethes typonum laci reddas, et famae ut

quos exesis, iam titulis tacebant marmora, et corre-
dis gestarum monumentis rerum obscure loqueban-
tur literae suis per te receptis insignibus, bonoque
positae in lumine suspiciantur ab omnibus, linguis
omnium laudentur. Gratulor igitur tibi tam illustra
de morte, Te oblivione trophaea. Jam enim tu te
cognosces, quam longum tibi tuae lauri viscescit,
per que rediiva in omne tempus vernabit Longo-
rum procerum laus, et quam nobilis laurea te
maneat, qui tot coelestium heroum laureas pare-
gyrius gemmis ornasti. Sic plane tempus cogitur ne-
stae precantati servire: sic poesis ad incitamenta
virtutis, et hymnos Caclitum inventa dignitatem nec-
perat suam. Sic demum lyra non ad infructuosas
Babylonis salices, sed vitalis arboris ad ramos appen-
ditur, cuius ne dum fructus, et folia, sed umbrae
conferunt ad sanitatem. Perge igitur, ita de nob-
litate, de literis de religione bene mereri, tuam
que illum heroum carminis tubam prope Meoniae
param in fla in epinicia Augustissimi Poloniae Regis

Me etiam pedestri saltem Musa succentorem habebis, et
 acclamationes non Italice solum, sed Europae totius sup-
 plices illi ad superos tendentes manus tibi concilabis. In-
 terim vero tuam tibi pietatem, ac decus ex animis gratulans
 de accepti Belli munere, et nova benevolentiae tuae
 confirmatione quam maximas possum gratias agi ma-
 jores habiturus. Valeas -

Venetis Ital. Decembris 1643.

R. P. I. Caroli Seraphini Raymundi.
 C. R. S.

Epigramma.

Prodit is mentis redimitum grande volumen,
 Hospitat authoris Laurus, et ornat opus.
 I nunc linguae procaevae livoris, et caere fulmen,
 Non habet in Lauro fulminis ira locum.
 Audiat et fulmen, Ios afflabit honores;
 Fulmina quae tangunt fana profanae, sarrant.

R. P. Georgii Rotini C. R. S.

Epigramma.

Vocali Somnium quondam dulcedine Vates
 Auribus traxit saxa revulsa jugis.
 Altrius haerebat validis subnixae columnis
 Aedes, quam sacris gens operata colit.
 Hanc animat cantu, partem per vota Salutem
 Dum resonis Longus tollit in astra modos.
 Se feret hinc variis late dum Musa per oras,
 Amula quis ferri limina sacra neget?

- Aliud ejusdem.

Firmatis surgit jam demum vivibus aeger,
 Virginis Longus surgere jussus ope.
 Mox sua patronae solvit Loteria dextrae,
 Et miro exultum carmine pangit opus.
 Quae talit' inbelli reparavit Virgo Salutem,
 Haec puto scribenti Diva magistra fuit.
 R. P. Hiacynthi Mutij C. R. S.

Epigramma

Commigrant Longi revocatae in corpora vires,

Virgines cedunt fata repulsa manu
 Caecitas illo pro more illum suscitata aëstro,
 Lobita pro mentis carmina et ille canit.
 Quis mihi jam geminas obtundat Apollinis artes,
 Virgo creat vatem, Virgo medendo juvat.

Lettera latina del P. Lorenzo Longo al signor Graf Longo.

Gl'espone il motivo che lo ha indotto a comporre il
 Poema latino intitolato - Soteria Laurentialia in g. l'On.

Illustrissimo et Amplissimo Domino
 Josepho Longo Anelli F. Marchioni S. Italiani.
 Laurentius Longus S. P. D.

Unus ex decem leprosus ab humanae salutis reparatore
 sanatus ad gratias eidem reddendas, et ad ferendum Deo glo-
 riae tributum rediit, a quo idcirco meruit commendari, ceteri
 vero ingrati animi vitio, peiore lepra laborantes, acceptis bene-
 ficis indigni, reprehensione digni fuerunt. Quid enim reprehensionis
 dignius est quam ingratitude animorum pestis, beneficis

num perditis, meritum abolitis? Quae velut ventus urans
 cascet sibi divinae benignitatis, ac largitatis fontem, mi-
 sericordiae rorem, caelestis gratiae fluentia, hominesque hu-
 manitate exuens feris percos reddidit. Nam et feris bene-
 ficia agnoscunt, a beneficiis manibus impune tractantur,
 et gratias quoque modo possunt, blandientes, gestientes, tutan-
 do, adherens reddunt; sic Leo beato viro Gerasimo Abbati ob
 spinam sibi e pede evulsam et vivo vivens, et mortuo me-
 ritum adherere voluit, cum enim ab epus cenobii recedere
 unquam noluisse, eodem mortuo magno vigili solis signo
 edito ipsius sepulcro incumbens expiravit. Aliae etiam
 ferre alim in theatris obiectas sibi benefactores agrove-
 runt, usque magna cum spectatorum admiratione, ac
 gaudio ignoverunt. Scilicet natura ipsa virtutis magistra
 pro acceptis beneficiis gratias rependere docet. Maxi-
 mum autem inter caetera beneficia est corporis sani-
 tas reddita, vel conservata. Hanc ego cum a gravissi-
 mo morbo mirabiliter liberatus diuae Mariae Lauren-
 tiae Longae Capucinorum Virginum institutrices inter-
 cessione consecutus fuero. Eucharisticum carmen,

quod Loteria, hoc est munus pro salute appella, pro gra-
tarum actione composui; ejusdem imaginem, sive iconem
pingentem, et excutendam curavi. Ipsius vitam virtutibus, et
miraculis insignem, quam ipse a multis, ac gravissimis scri-
ptoribus praesertim ex Patrum Cappucinorum, ac Theatinorum
annalibus, ac monumentis fideliter Latino idiomate descripse-
ram Federic. Maripetro Patria Veneta roganti, ut cam
Italicae linguae redderet, ac typis impressam, pedes juvenis
faceret, tradidi Joanni Anzianensi Sacerdoti Theologo, ac juris
utriusque perito, viro ex Somaschenfi Religione integerrimo,
ac sapientissimo beneficii Divae Mariae Laurentiae Longae
invocatore relato referens auctor fui, ut ejusdem vitam, vir-
tutes, ac miracula fusiis describeret, et Theologicis rationibus
expenderet, quod quidem ille egregie praestitit, ac libenter, quia
pe qui vocat sanctum esse pro sancta laborare. Quum au-
tem est me pro ille levem hunc laborem assumere, quae
me gravi morbo laborantem liberavit.

Anno Superiori supra millesimum sexcentesimo, ac quae-
dragesimo XVI. Kal. Junias, die Feste Ascensionis Christi sum
ex alto Templi D. Mariae Salutaris fastigiis spectassem sup-

plicationem, ac processionem Veneti Principis, ac Senatus,
et caeremoniam in Maris desponsatione quotannis fieri
solitam praefecidi illius diei aestu superata ardentis febris
major aestu correptus decubui, et crescente in dies morbo
afflictus, viribus penitus destitutus vehementer agrotabam,
nec sumpta pharmaca, nec venae sectio, neque cibi, et potus
abstinentia vim morbi quotidie crescentis superabant. Con-
sciam hypoperam ad leniendum nimium calorem, qui exco-
quebar, capiti meo substravi, quasi in patriam brevi iter
facturus essem, nempe se incolatu terrestri domicilio, hoc
est de hac mortali vita ad caelestem patriam, quam uti-
nam Deus mihi concedat, migraturus necessaria ad calandam
semel viam lethi pararem; vel tunc Egechiac cantuum
animis volvens: Ego dixi in dimidiis dierum meorum, visum
ad portas inferi, quaesivi residuum amorum meorum, et
non inveni, praecisa est velut a texente vita mea, tum
adhuc ordiri succidit me. Vel succidendo vitae meae
stamini forcipem Parca nulli parces admovisse mihi vide-
batur, dumque inter Lacum, et saxum versarer, illuxit mihi
tandem faulci Sole sexta post Pentecostem Dies, moerorisque

nubila coelesti luce discussit; nam cum S. Ambro-
sii verba illa forte legerem, quibus, unusquisque,
inquit, aeger, precatores petendae salutis debet adhi-
bere, Dirce, qui aeger es, impetrare, adhuc precato-
res. Eo opportune, et quasi mihi dicta reputavi.
Ejusque salutarem consilium secutus Divam cognovi
nem meam, Mariam Laurentiam Longam Virgi-
num Capucinarum institutricem sanctitate, ac mi-
raculis illustram suppliciter exoravi, ut ipsa eadem
hora me a morbo liberaret. Illis voti compos factus
coelestis, ut puto, gaudii dulcedinem impetratae salu-
tis archam toto pectore, animoque hauri. Exultavit spi-
ritus meus in Divae salutari mea, ei que gratias, quae
potui maximas egi. Hinc paralyticum Christo Domina
sanctum inuitatus surrexi, stratumque, in quo Diva aegro-
taveram in remotius cubiculum, aestate commodius trans-
tuli, ibique de recepta salute certior factus Religiosis
patribus sodalibus meis Augustino Antonello Collegii
praeposito, Julio Molino Veneto, Joanni Anxianensi
Theologo, ac J. C. et excellentissimis Medicis Petro

Horatio, ac Josepho Bongonio, quibus plurimum
Tobae, et paulo post sapientissimis Theologis Fran-
cisco Lazarono, et Georgio Polacho Eminentissi-
mi Patriarchae Veneti Federici Cornelij Vicarij
me perhumaniter imiscentibus rem novam hanc,
et mirabilem narraui. Eadem die, et hora a mor-
bo liberatus sum, quae Evangelium Paralytica
Domini sancti Historia in sacra Liturgia legeba-
tur, quod cum olim Maria Laurentia Longa in
Lauritano aede ab ignoto Sacerdote, quem Chri-
stum ipsum fuisse pie creditum est, audiret, ab
illa verba antea paralytico dicta, Surge, tolle le-
ctum tuum, etc. repente a paralyti liberata,
ac sana surrexit, gratisque actus, et amplissi-
mis honoribus sanctae aedi relictis ad Hospitium
redit. Quae cum ita sint de his te potissimum
admonere volui. Divae enim gentilis tuae, cuius
meritis salutem acceptam refero, encomia ad
illustrissimae familiae tuae Deum spectantia
plurimum laetitiae tibi merito allatura censui.

Soteria Laurentia cum ejusdem S. Mariae
Laurentiae Longae hunc Aeneis typis edita ad te
mitto, ut perpetuum hoc habeas sammae erga
te benevolentiae, atque observantiae meae pignus,
ac monumentum. Vale, ac Salve.

Venetij, Octavo Idus Octobris.

In libro, postea il seguente titolo:

Laurentii Longi C. R. C. S. (*)

Soteria

Hoc est pro Salute Carmina ad Aedem Salutis

Venetius nuper extractam contexta

Cum nota Historica, ac Chronologica Ingoni Laurelli

Doct. Praemon. atque Leonib. Petri Vecchij P. D.

Serenissimo Duci

Francisco Ericio Principi Venetiarum.

L. L. D.

Venetius, MDC XXXIV.

Typis Matthaei Lemij, et Joannis Vecellij.

(*) Haec quatuor litterae sonant: Clerici Regularis Congregationis
S. Ursulae.

Ecco alumni Cenni biografici del P. Longo tratti dal
Brevarium historicum nonnullorum pietate, doctrina
et dignitate illustrium Virorum Congregationis de - Ter-
sa - Vercellae. MDCCXLIV. Apud Johannem Baptistam
Pancalis del nostro Padre Cusasco: " Longus Lauron-
" tius Parmensis natus 1603. liberalium Artium cursu
" perfecto publice Doctoris Laurea est decoratus an. 1625
" in Congregatione omnibus propemodum scientiis per-
" fectissimus, Linguarum Graecae, necnon Etruscae, Ae-
" tinae, Hebraicae peritissimus. Magni illius Cardina-
" lis Hieronymi Columnae in Academia Compluten-
" si excoluit, et ab Urbano VIII. inter Purpureos Pa-
" tres cooptatus, Theologus et Familiaris. Vir ad omnia
" natus, ab omnibus rapitur curante XVII. Saeculo
" in Collegio Placentino Sancti Stephani sexagenario
" major. Ejus Lucubrations Metrice sunt:
1. Ireneidos De Bello, et Pace Italiae Lib. XX.
2. Rupelleidos de recepta Rupella, et de triumpho
ta Rebellione in Gallia a Ludovico Justo Francorum
XIII. Rege Lib. XII.
3. Vesuviusades, hoc est de incendio Vesuvii novis-
sims Lib. IX.
4. Christiados Lib. IX., Astiados Lib. III. de origine
et egregijs factis Ducum Astensium.
5. Soteria Potheneopea, Veneta, et Laurentia.
In illa Templum Salutis Venetius extractum, in ha-
c Soteria Mariae Laurentiae Longae, necnon Familiaris

Longae Heroas describuntur, et commendantur.

6. Amphiteatrum Poeticum, Latinum, et Chusum.
 7. Psalmos Davidicae Thesae paraphrasi, et poesi reddita.
 8. Aphorismi salutares. Triumphus Catholicae Religionis pro Sac. Reg. Majest. Christianae Suevicorum Reginae. Placentiae 1657.
 9. Jerusalem Placentina etrusco sermone, 1659. Soluta Oratione scripsit Romae apud Vigna Dixerit. Ethico-Theologicam: De Continentia, et de iuni: Praeicium Morale: Theologiae Moralis Compendium: Anthologiam historicam: Virorum Illustrum Vita: Supplementum Chronologicum: Itinerarium Eucharisticum Opus Morale, item aliud Opus, cui titulus: Tabulae Salutares Theologicae in duobus Tomis descriptum: Praelectiones Academicas. Orationes varias. Placent. 1652.
- De obedientia in omni vitae statu praestanda Lib. VIII. Antidotarium Morale: Indem, Sphaeram, et alia De quibus Crescentius in suo Praevidio Romano cuso Placent. anno 1648.

Il P. D. Ignazio Tadisi Ch. P. L. tra le molte note, sta
hanc a latino (modico) che aggiunse al Praevidium histor.

5
cum Fel. Cerasco, Dux ne ha die alludens al P. Lon-
go. Nella prima segnata col numero romano XXVI. si
ce: "Longus Laurentius amicus erat Regni Praesulis
Caramuelis, in cuius laudem scripsit multa carmina
et anagrammata, quae leguntur impressa sub in-
titulo libri ejusdem Caramuelis inscripti: Rhetorica:
cusi Campaniae 1668. Duo in libro pag. 653. legitur
epistola XII. a Caramuela ad Laurentium Lon-
gum in gratiarum actionem, ac in ejus commenda-
tionem Directa.

Nella seconda nota segnata col numero XXXIV.
il Tadisi scrive: "In libello, a me asservato, det-
tum P. D. Hieronymi Galliani, Praep. Generalis a
mense Maji 1653. usque ad Majum 1656, scripto
a P. D. Evangelista Comenduli ejus Secretario, re-
pertur monumentum hujusmodi:

Die 30. Sept. 1653. Per praecipium sanctae Obe-
dientiae sub poena excommunicationis P. D. Lau-
rentius Longus iussus fuit sine mora Pomasam
adire.

Cum ibi non exposita sit causa, eam ego ne-
scio discernere.